

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY STARY TARG
NA 2021 ROK**

Wstęp

Zgodnie z art. 4¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / tekst jednolity Dz. U. z 2019r. poz. 2277/ prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Realizacja wyżej wymienionych zadań prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uwzględniając w nim cele operacyjne dotyczące profilaktykę i rozwiązywania problemów określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 - 2020. Program uwzględnia Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadaniem gminy jest podejmowanie przedsięwzięć mających na celu zapobieganie i minimalizowanie skutków nadużywania alkoholu, spożywanie środków odurzających oraz skutków przemocy w rodzinie. Jednym z takich przedsięwzięć jest edukowanie i wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi, jak skutecznie bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję. Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najważniejszych problemów społecznych. Choroba alkoholowa ma wiele aspektów: wpływa na sferę zdrowotną, psychiczną, duchową i rodzinną uzależnionego. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu wyróżniają się na tle innych ze względu na ich wpływ na wiele dziedzin życia społecznego. Przyczyniają się do negatywnych zjawisk, jak wypadki komunikacyjne, wykroczenia i czyny karalne. Nietrzeźwość to także jedna z głównych barier utrudniających wydostanie się z biedy. Niejednokrotnie z uzależnieniem wiąże się problem przemocy domowej.

Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne jest również wzmocnienie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek.

Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia rozumianego całościowo, które obejmują wymiary: fizyczny, psychiczny, społeczny, duchowy i publiczny. Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym.

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii uzależnień, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich zgodnych z:

- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / t. j: Dz. U. z 2019r. poz. 2277 /;
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii / t. j: Dz. U. z 2020r. poz. 2050 /;
- Ustawą z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /t. j: Dz. U. z 2020r. poz. 218 /;
- Ustawą z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców /t. j:Dz. U. z 2019r. poz. 1292 /;
- Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym / t. j: Dz. U. 2019r. poz. 2365/;
- Ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej / t. j: Dz. U. z 2020r. poz.1876 /
Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r./ Dz. U.z 2016r. poz. 1492/ w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

ROZDZIAŁ I

I. Diagnoza

Gmina Stary Targ jest gminą wiejską w powiecie sztumskim w województwie pomorskim. Według danych Inspektora ds. ewidencji ludności Gmina Stary Targ na dzień 31.12.2020r. liczyła 6127 mieszkańców , w tym kobiet 3015 i mężczyzn 3112.

Obecnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga blisko 488 rodzinom w gminie. Ilość osób korzystających z pomocy GOPS z roku na rok spada. Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy jest bezrobocie i ubóstwo oraz długotrwała choroba i niepełnosprawność.

Alkoholizm jest uważany za jeden z najistotniejszych problemów społecznych. Mieszkańcy gminy w większości spożywają alkohol okazjonalnie. Uzależnienie dotyka głównie mężczyzn.

W gminie Stary Targ bardzo dobrze funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupy robocze. Należałoby kontynuować działania związane z profilaktyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz rozwinąć wsparcie specjalistyczne w tym umożliwić terapie rodzin.

Niepokojącym zjawiskiem jest brak zainteresowania ze strony rodziców swoimi dziećmi i brak kontaktu rodziców z dziećmi. Młodzi ludzie sami stawiają czoła swoim problemom, są zagubieni. Wyzwaniem dla gminy staje się produktywna organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Współpraca Policji z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym jest zadowalająca, a dzięki takiej współpracy można liczyć na kompleksowość działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy i alkoholizmowi. Nie bez znaczenia jest też angażowanie służb mundurowych w akcje profilaktyczne dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców dotyczących narkotyków i dopalaczy.

Na następne lata należałoby zaplanować dodatkowe działania profilaktyczne np. programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowane i realizowane przez młodzież, skierowane do rówieśników np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, itp., pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dzieci z rodzin alkoholowych objęte są szczególną opieką w świetlicach socjoterapeutycznych.

II. Cele programu

Cel główny programu – rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczenie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cel główny realizowany będzie w obszarach profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, wskazującej, rehabilitacji oraz promocji zdrowego stylu życia i edukacji zdrowotnej.

Cele operacyjne programu:

1. Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych.

2. Profilaktykę problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
3. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
4. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców gminy w sytuacjach związanych z alkoholem.
5. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców.
6. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol – w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
8. Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana przez Wójta Gminy Stary Targ.
2. Inne podmioty, którym zlecane są zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

IV. Adresaci Programu.

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Stary Targ, a w szczególności:

1. Dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem).
2. Osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby pijące ryzykownie i szkodliwie.
3. Rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym.
4. Konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych.
5. Rodzice, opiekunowie i wychowawcy.

ROZDZIAŁ II

Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi kształtują się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w szczególności: poprzez stwarzanie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspakajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i innych środków zmieniających świadomość, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczenie dostępności do alkoholu i narkotyków, leczenie osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Na realizację zadań określonych w Programie przeznaczona jest kwota 50 682,98 zł – środki uzyskane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Zadanie	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających.	1. Kierowanie na badanie przez lekarza biegłego, celem określenia stopnia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, sprawców przemocy i ich ofiar na terapię dla poprawy zdrowia psychicznego i nabycia umiejętności rozwiązy-	Przewodnicząca GKRPA	I- XII 2021	Liczba osób skierowanych na badanie. Liczba wydanych opinii.

	<p>wania problemów emocjonalnych i wskazania zakładu leczniczego.</p> <p>2. Konsultacje specjalistów: - terapeuta, - psycholog.</p>		I- VI 2021 IX -XII 2021	Liczba udzielonych porad, liczba osób, którym udzielono porady (w tym osoby uzależnione i współuzależnione).
2.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	1.Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osoby uzależnionej, poprzez prowadzenie rozmów motywujących, udzielenie informacji o działalności GKRPA	Przewodnicząca GKRPA	I- XII 2021	Liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym. Liczba osób wezwanych na posiedzenia GKRPA.
	2. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego wraz z dokumentacją, w przypadku nie poddania się badaniom lub stwierdzenia przez biegłych konieczności zastosowania leczenia zamkniętego.	Przewodnicząca GKRPA	I- XII 2021	Liczba wniosków do sądu.
	3. Kontynuowanie i utrzymanie działalności świetlicy socjoterapeutycznej w Starym Targu, Waplewie Wielkim i Szropach.	Przewodnicząca GKRPA	I- VI 2021 IX- XII 2021	Liczba dzieci z rodzin alkoholowych, biorący udział w zajęciach świetlicowych.
3.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.	1. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.	Dyrektorzy szkół	I- XII 2021	Liczba szkół/ instytucji realizujących zadanie, liczba osób biorących udział, liczba zrealizowanych działań.
	2. Wspieranie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Targu.	I- XII 2021	Liczba przeprowadzonych działań, liczba zrealizowanych projektów socjalnych, liczba osób biorących udział.
	3. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym oraz upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Targu.	I- XII 2021	Liczba przeprowadzonych działań.
	4. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,	Przewodniczący GKRPA Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym	I- XII 2021	

	dofinansowanie imprez i wyjazdów o charakterze rekreacyjno-sportowym, eksponujące fakt bez alkoholu i narkotyków.	Targu. Dyrektorzy szkół		Liczba osób uczestniczących w zajęciach i imprezach.
	5. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach.	Dyrektorzy szkół	I- XII 2021	Liczba szkół/ instytucji realizujących zadanie, liczba osób biorących udział, liczba zrealizowanych działań.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	1. Stała współpraca z Policją, Kościołem, GOPS, szkołami, przedstawicielami służby zdrowia w zakresie działań dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Targu. Przewodnicząca GKRPA	I- XII 2021	
	2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i dotowanie zadań wynikających z zapisów programu, a realizowanych przez te organizacje.	Przewodniczący GKRPA	I- XII 2021	Liczba przeprowadzonych konkursów ofert, liczba osób biorących udział w zajęciach.
	3. Promowanie i wspieranie abstynencji oraz zdrowego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin z terenu Gminy Stary Targ.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Targu	I- XII 2021	Liczba osób uczestniczących, liczba wspieranych organizacji.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ i 15 ustawy i występowanie przed sądem jako oskarżyciel publiczny.	1. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych poprzez przeprowadzenie kontroli, podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	Przewodniczący GKRPA	I- XII 2021	Liczba skontrolowanych punktów, liczba przeprowadzonych kontroli, liczba punktów sprzedaży w obszarach o zwiększonym ryzyku występowania negatywnych skutków używania alkoholu.

ROZDZIAŁ III

Źródła i zasady finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Targu

1. W budżecie Gminy zapewnia się środki na finansowanie GKRPA.

2. Ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w wys. 11% , a dla przewodniczącego GKRPA 15% minimalnego wynagrodzenia,

a) udział w posiedzeniu komisji poza godzinami pracy etatowej,

b) udział w czynnościach kontrolnych punktów sprzedaży alkoholu,

c) podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności lub protokół, na których został złożony własnoręczny podpis.

3. Szkolenia dla członków GKRPA, dyrektorów szkół i pedagogów, z zakresu przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji, poniesionych z tytułu podróży służbowych na szkolenia, konferencje oraz inne wyjazdy związane z wykonywaniem zadań komisji, według załączonych delegacji, rachunków i biletów za przejazd.

5. Koszty administracyjne.